

PŘIPRAVENOST TECHNIKY A VÝZBROJE — DŮLEŽITÝ FAKTOR V POHOTOVOSTNÍM SYSTÉMU PVOS

„... nastal čas, aby každý z nás si provedl vždy za určité období analýzu své práce, své funkce a otevřeně se sám sebe zeptal, co on udělá pro zlepšení stavu. Čím vyšší stupeň velení, nebo vyšší funkce, tím šířeji musíme analyzovat svoji činnost. Cílem musí být co nejrychlejší realizace do života závěrů 5. zasedání ÚV KSČ. Ale nejen to, spolu s tím musíme daleko otevřeněji než jsme dosud dělali, zhodnotit, ale i sjednotit pracovní kolektivy. Toto není lehké. Musíme umět získat lidi, neboť dnes jde o skutečný boj za nové myšlení! Jak neskončíme s formálním přístupem a do nekonečna budeme vymýšlet důvody, jak to či ono nejde splnit, nemůžeme mluvit ani o nových přístupech, ale ani o přestavbě. Komunisté velitelé a náčelníci musí proto oceňovat otevřenost všude tam, kde je bráněno jítí dál, jítí nově...“ (Armádní generál Milán Václavík na celoarmádním stranickém aktivu s vybranými funkcionáři ČSLA dne 2. 4. 1987.)

U vojska PVOS je převážná část techniky a výzbroje určena k zabezpečení pohotovostního systému PVOS a z těchto důvodů jsou na její trvalou připravenost kladeny vysoké požadavky. Vesměs jde o složitou leteckou, raketovou, radiolokační a automatizační techniku, která vyžaduje každodenní předepsanou péči, včetně měření vyčíslených parametrů a funkčních kontrol.

Tyto a další práce u techniky mohou vykonávat jen specialisté s odpovídající přípravou, ale za přímé účasti i velitelských orgánů, jež výsledky proverecek musí sledovat a denně zaznamenávat. Je to specifika právě vojska PVOS, především útvarů stíhacího letectva, protiletadlového raketového vojska, radio-technického vojska, ale i útvaru REB, neboť jejich technika a výzbroj je denně určována do hotovostního systému s cílem zabezpečit odrážení nenadálého úderu hotovostních sil pravděpodobného vzdušného nepřítele.

Mimo tohoto náročného úkolu musí být výzbroj a technika připravena i pro vedení boje s narušitelem vzdušného prostoru ČSSR, ale i zároveň ke kontrole leteckého provozu nad vlastním územím.

Denně je veden vůči ČSSR vzdušný, radiotechnický a rádiový průzkum letouny SR-71, TR-1, RC-130, RC-135, RF-4. Intenzita průzkumu ze strany pravděpodobného nepřítele stále vzrůstá a v průměru to je za rok 1500 až 1900 těchto cílů.

V míru nejvíce problémů přináší boj s narušiteli režimu letu a bezpečnost létání. Je to proto, že technickými prostředky je nutné kontrolovat denně 450 až 500 cílů, které mohou být potenciálním narušitelem, dále v průměru na padesát z nich se musí přijímat konkrétní opatření, a to v podmínkách, kdy se jen nad naším územím denně pohybuje kolem 1000 různých letounů, včetně teplovzdušných balónů, ale i velmi lehkých letounů s pomocným motorem (typu Rogalo).

Proto technicky zabezpečit tyto požadavky je velmi náročné, neboť do počtu vydělených hotovostních sil je možné určit jen část výzbroje a techniky. Na další výzbroji a technice se uskutečňují plánovaná ošetření vyššího stupně, určitý počet se nachází v opravárenských zařízeních a některá musí tvořit určenou zálohu nebo být ve skrytém systému.

Z těchto důvodů je technické zabezpečení výzbroje a techniky uskutečňováno podle plánu zpracovaného na celý rok, kdy musí být sledovány jak plánované normy provozu, konání měsíčních, ale i sezónních předepsaných prací, tak i odesílání techniky ke středním a generálním opravám, k modernizacím apod. Jde o velmi náročné práce a úkony, bez kterých by nebylo možné zabezpečit systematické a kvalitní ošetřování výzbroje a techniky.

Když k této složitosti připočteme např. dislokační roztržičnost po celé republice, kdy např. radiotechnická brigáda má techniku na území Čech nebo Moravy a popřípadě i na Slovensku, nebo protiletadlová raketová brigáda v jednotkách na vzdálenost 30 až 50 km, je z toho vidět, že realizovat pravidelné kontroly ošetřování techniky a výzbroje, přípravy parkových dnů, je velmi náročné na přípravu i čas. Mezi objektivní potíže se řadí i to, že např. řidiči speciálních vozidel mají mimo to ještě odbornost strojníka elektrocentrál nebo některé odbornosti obsluhy. Obdobné potíže jsou i se zásobováním, účtováním, kdy realizovat některá nařízení, rozkazy a předpisy, znamená být neúnavným, obětavým, politicky aktivním. To nutí velitele, techniky a politické pracovníky ke stále individuální práci s podřízenými s cílem získat je pro aktivní spolupráci u této specifické součásti ČSLA.

Právě proto bylo přistoupeno k realizaci závěrů společného jednání byra HPS ČSLA s vedoucími funkcionáři HS VTZ FMNO s takovou intenzitou a aktivitou na obdobných jednáních u PVOS, a to až do stupně útvar a jednotka.

Cílem těchto jednání bylo:

- otevřeně posoudit současný stav péče o techniku a výzbroj,
- vyměnit si zkušenosti z realizace stanovených úkolů RMNO,
- určit konkrétní požadavky na prohloubení stranického vlivu a odpovědnosti velitelů i technických funkcionářů a přijmout opatření ke zvýšení účinnosti stranickopolitické práce ve vztahu k péči o výzbroj a techniku,
- prosazení pevného režimu do systému ošetřování, sjednotit se na postupu plnění vytyčených závěrů a opatření na jednotlivých stupních velení, v politických orgánech a ve stranických a společenských organizacích.

V průběhu všech jednání se ukázalo, že tyto cíle byly vesměs splněny. Zpracované analýzy i vlastní jednání ukázaly, že jsou kvalitní výsledky jak v osvojování

výzbroje a techniky, tak v provozu a péči o techniku. Přestože jsme v posledních letech zavedli do výzbroje PVOS celou řadu nové techniky, byla tato zvládnuta veliteli, techniky i vojáky základní služby převážně velmi dobře.

Každoroční rozbor stavu výzbroje a techniky uskutečňovaný pro vojenskou radu PVOS objektivně ukazuje její stav, ale i úlohu nové i té starší a nejstarší techniky začleněné do PVOS. Praxe nám potvrzuje, že tam, kde je na vysoké úrovni připravenost obsluh, zvláště vojáků z povolání, je i minimální počet poruch. Např. u ASV, kde jsou vysoké roční normy provozu od 3000 h až po 8000 h, nedošlo v posledních letech k závažnějším závadám, které by narušily hotovostní systém PVOS. Je to tím, že jsou v této technice zabudovány i nové principy konstrukce, včetně automatizace procesu vyhledávání závad a jejich odstraňování.

Za téměř kladnými výsledky je nutné vidět maximální úsilí velké části příslušníků PVOS na všech stupních velení.

Na druhé straně bylo na jednáních kritizováno, že u některých jednotek a útvarů ještě jejich velitelé, političtí pracovníci a technici plně nepochopili nové změny v systému technického zabezpečení, že dosud není všude využíváno určeného času na ošetřování, zvláště při parkových dnech. Zároveň u nich byla zjištěna i nižší aktivita stranickopolitické práce u vojáků z povolání — techniků v průběhu procesu výchovy a výcviku, především jejich vedení podřízených k odpovědnému vztahu ke zbraním a technice.

Ve vojsku PVOS, kde převážná část výzbroje a techniky je určena k nepřetržitému zabezpečení hotovostního systému PVOS, jsou tyto problémy a nedostatky velmi aktuální, neboť mají každodenně přímý vliv na stav připravenosti k plnění bojového úkolu.

Bylo by nesprávné nevidět i nedostatky v oblasti vojenskotechnické a ekonomické propagandy. Ty se projevují zvláště při objasňování úkolů vědeckotechnického rozvoje a jeho uplatňování v praxi, a to především ve vztahu k nové, ale i starší technice. Je to nutné proto, že na tuto oblast je dnes soustředěn ostrý ideologický boj nepřátelské propagandy, který je zaměřen především na mladé lidi.

Ukázalo se, že i někteří mladí vojáci z povolání u PVOS nesprávně chápou úlohu i podíl starší techniky, a proto se o ni i málo zajímají. Tento úzký a krátkozraký přístup nám odráží podcenění práce s člověkem i jeho nesprávné zaměření ve vztahu k technice. Toto působení musí mít komplexní charakter, včetně respektování i ekonomických zásad. Protože žádná armáda na světě nemůže mít jen tzv. supermoderní techniku. Není to jen otázka ekonomická, ale v pravém slova smyslu celospolečenská, neboť jde o intenzifikační proces, který má přímý vztah jak k technické, tak i ekonomické sféře nejen v ČSLA nebo ČSSR, ale i v rámci Varšavské smlouvy. Zde musí daleko více udělat naše vojenské školy.

Dosud je velmi málo uskutečňována individuální výchovná práce ze strany odborných funkcionářů PVOS, kteří by měli daleko aktivněji a iniciativněji všem svým podřízeným objasňovat tyto otázky. Často slyšíme nebo vidíme u absolventa VKVŠ jeho pohled na technologii nebo použitou součástku starší generace s tím, že ztrácí důvěru ve svěřenou zbraň nebo techniku, přestože jde o výzbroj a techniku, která je schopna účinně bojovat i se současnou závažnou technikou nepřítele. Z toho vyplývá, že jsme zanedbali a podcenili jak ve

vojenských školách, tak útvarch, práci s mladými vojáky z povolání ve formování jejich vztahu k zavedené technice.

V tomto směru většinou stačí názorně vysvětlit, na jakých algoritmech tato technika pracuje a tím i ukázat, jaké má možnosti. Potom se nám podaří u nich nejen zvýšit zájem o zvládnutí techniky, ale i o technickou přípravu, jak tomu bylo např. při uskutečnění náročných střelb PLRV v SSSR při ničení manévrujících raket s plochou dráhou letu. Jde především o modernizované PL raketové komplexy S-75 M3, ale i automatizovaný systém velení Vektor-2VE.

Celkově mohu říci, že práce s lidmi v celé oblasti vyzbrojování a technického zabezpečení musí být trvalá a vysoce aktivní s prosazováním družného úsilí všech zainteresovaných stran a měla by mít individuální charakter.

Naši činnost značně ovlivnilo jednání 5. zasedání ÚV KSČ ve dnech 18. až 19. března 1987, které se stalo významným podnětem pro aktivizaci prostředků a sil k uskutečňování strategické linie přestavby v naší vlasti. Jde o to, abychom i v ČSLA hledali nové směry v prosazení intenzifikačních procesů, které nám zvláště v oblasti vědeckotechnického pokroku jsou velmi potřebné a nutné.

U PVOS problematika uplatňování poznatků vědy a technického rozvoje byla vždy aktuální, neboť to byla právě PVO, kde jako první byly použity v boji s časem principy kybernetiky a v této souvislosti **byla zvýrazněna v novém pojetí i úloha člověka k technice**. V současné době se požadavek na znalosti výzbroje a techniky ještě více prohloubil, neboť člověk je rozhodující činitel při praktickém využívání výsledků vědy a techniky. Není to úkol lehký, neboť jde o přeměnu vědomí, kde je nutné se rozejít s určitými stereotypy myšlení i praxe.

Nemáme zájem, aby vlivem některých přežívajících resortních, administrativních nebo odbornických přístupů došlo k ignorování celospolečenských potřeb a zájmů. V takových případech by to vedlo k živelnosti a hlavně k deformaci vztahů mezi lidmi, ale i jejich vztahu k technice. Toto nesmíme připustit, a proto je v jednom ze závěrů společných jednání politických a technických funkcionářů mimo jiné uloženo, že v čele zápasu za uplatnění vědeckotechnického pokroku musí být i stranické orgány a organizace.

Ve své každodenní práci musíme prosazovat v daleko větším rozsahu požadavek — **učit vojsko to, co bude potřebovat v boji**.

Nic se nesmí zakrývat, ani zkreslovat. Zvláště v připravenosti obsluh a techniky určených do hotovostního systému musí být naše jednání nekompromisní a založené na přísné stranické zásadovosti.

Je nutné skoncovat u jednotek, útvarů a štábů s povrchním hodnocením technického stavu techniky a nepodvádět sebe ani druhé velkým počtem výtečných známek, které charakterizují často jen část techniky nebo výzbroje. U PVOS převážně jde o kombinované soupravy a v minulosti se sledovala jen tzv. hlavní technika. To je nesprávné a vede to k podcenění např. automobilní techniky a tím je ohrožena mobilnost soupravy.

Velkou úlohu má v oblasti vyzbrojování a technického zabezpečení metrologie, která byla dříve často opomíjená. Jakékoli její podceňování (v kvalitě u měřicí techniky) se zákonitě projeví v nekvalitním seřízení výzbroje a techniky a výsledkem může být i nesplnění bojového úkolu. Pravidelné revize měřicí techniky závisí na kapacitě laboratoří a metrologických středisek. Pro potřebu PVOS bude, podle mého názoru, přínosem zařazení pojižděné laboratoře typu PLIT-A-3-2, která podstatně ovlivní pravidelné ověřování a opravy měřicí techniky.

Výsledky za poslední roky ukazují, že např. správným využitím mikroprocesorové techniky se úspěšně daří modernizovat starší techniku. Co se však stává? Někdy právě nové technické přístupy ve zlepšovatelešském hnutí vyvolávají na vyšších stupních nedůvěru a i přes objektivní kladná hodnocení; např. **Přenosné učební telegrafisty** byla udělena cena ministra národní obrany na ZENI-Tu-86, a přitom se její výroba nemůže prosadit, protože je počítáno s něčím jiným, i když méně efektivním.

V návaznosti na výsledky výročních členských schůzí i členských schůzí ZO KSČ s plným rozvinutím politických nástrojů stranického vedení musíme ofenzivní a živou masově politickou práci rozvíjet širokou iniciativu všech příslušníků PVOS za kvalitní splnění úkolů nového výcvikového roku 1987—1988.

Uložené úkoly a cíle v oblasti vyzbrojování a technického zabezpečení u PVOS mají trvalý charakter. Na druhé straně dosahované výsledky často představují překonanou extenzivní cestu, kterou již dále jít nemůžeme.

Kdo z nás by chtěl nadále pracovat metodou dalšího vytěžování lidí, prodlužování pracovní doby nebo prací o sobotách a nedělích, ničeho nedosáhne, spíše naopak. Tento způsob práce vede k tomu, že vše se dělá z chodu a výsledkem je u většiny případů administrativní přístup, byrokracie a formalismus, které nemohou přinést požadované výsledky.

V praxi to znamená, že jediná cesta je přechod na intenzifikaci, zejména zkvalitňování řídicí a organizátorské práce, v promyšlenějším a účinnějším plánování a prohlubování jednotného úsilí všech zainteresovaných příslušníků — funkcionářů a vedení k soustavnému sebevzdělávání a mistrnému zvládnutí své práce a výzbroje.

I zde jde o to prostě slovo přestavba, které je dnes tak aktuální ve všech směrech urychlení rozvoje socialistické společnosti, ale zároveň které je tak často zpochybňováno naší nízkou řídicí a organizátorskou prací a někdy i neodpovídající odbornou a politickou připraveností, ale také povrchním plněním svých funkčních povinností.

V tomto období je nutné řešit i určité rozpornosti v současných základních odborných předpisech a nařízeních, které již neodpovídají nové struktuře vyzbrojování a technického zabezpečení, ale jsou i z hlediska nové techniky svým pojetím zastaralé.

Velmi sugestivně na nás působila uvedená slova ministra národní obrany ČSSR, armádního generála Milána Václavíka na celoarmádním stranickém aktyvu s vybranými funkcionáři ČSLA dne 2. 4. 1987. V jeho projevu bylo jasně ukázáno, jak aplikovat do podmínek armády závěry 5. zasedání ÚV KSČ.

Právě z těchto pozic bylo u PVOS přistoupeno k hodnocení výcvikového období, včetně osobních zhodnocení všech vojáků z povolání, a to jak po služební, tak i stranické linii. Ne všude se nám to však podařilo s potřebnou kvalitou.

V nové organizační struktuře vyzbrojování a technického zabezpečení PVOS jsou vytvořeny základy, aby oprávněné a zvýšené požadavky na prohlubování péče o techniku a výzbroj byly splněny v celém rozsahu, tak jak to ukládá rozkaz ministra národní obrany na výcvikový rok 1987—1988.